

Інформаційна довідка
до проекту Закону України
«Про внесення змін до статті 45 Закону України «Про Національну
поліцію» щодо особливостей застосування спеціальних засобів»
(реєстр. № 11420 від 19.07.2024 р.)*

Анотація. В Інформаційній довідці проаналізовано положення проекту Закону України «Про внесення змін до статті 45 Закону України «Про Національну поліцію» щодо особливостей застосування спеціальних засобів» (реєстр. № 11420 від 19.07.2024 р.), розглянуто питання вдосконалення правових підстав та особливостей застосування спеціальних засобів, а саме електрошокових пристроїв щодо осіб, які підозрюються в учиненні правопорушення та які чинять опір поліцейському або намагаються втекти, у тому числі й з під варти. За результатами аналізу визначено ризики законопроекту.

Ключові слова: поліцейський, спеціальні засоби, охорона громадського порядку, протидія злочинності, правопорушник, затримання особи, застосування електрошокового пристрою.

Метою законопроекту є вдосконалення правових підстав та особливостей застосування спеціальних засобів під час здійснення повноважень та в рамках своєї компетенції органами Національної поліції України.

Проектом пропонується внести зміни до статті 45 Закону України «Про Національну поліцію» щодо розширення переліку підстав для застосування електрошокерів поліцейськими під час затримання правопорушників, зокрема тих, які підозрюються в учиненні кримінального правопорушення та чинять опір або фізичну протидію поліцейському чи намагаються втекти.

Підтримуючи доцільність удосконалення положень статті 45 Закону України «Про Національну поліцію України» у частині унормування підстав та передумов для застосування спеціальних засобів, а саме електрошокових пристроїв контактної та контактної-дистанційної дії стосовно осіб, які підозрюються в учиненні правопорушення або які чинять опір поліцейському чи намагаються втекти, у тому числі й з під варти, з метою більш якісного виконання поставлених перед органами поліції завдань з охорони громадського порядку та протидії злочинності необхідно вказати на деякі ризики, які потребують вирішення на фоні окреслених законодавцем питань.

Право на застосування примусових заходів покладає на органи поліції обов'язок чітко дотримуватися процедури їх використання, які визначені в чинному законодавстві України. Електрошокери, на відміну від вогнепальної зброї, – це ефективний та відносно безпечний засіб, що дозволяє поліцейським контролювати ситуацію і проводити арешт із меншим ризиком травмування всіх учасників події. Під час виконання поліцейськими завдань у сфері охорони громадського порядку та боротьби зі злочинністю доволі ефективним є застосування електрошокових пристроїв контактної-дистанційної дії, які дозволяють ефективно знешкодити найбільш агресивних нападників без спричинення ним вогнепальних поранень і травм від застосування гумового чи пластикового кийка. Електрошокери відповідно до Закону України «Про

Національну поліцію» належать до спеціальних засобів як поліцейські заходи примусу (стаття 42).

Правовою основою для застосування працівниками органів поліції електрошочових пристроїв контактної та контактнo-дистанційної дії є чинна Інструкція про порядок застосування електрошочових пристроїв (електрошочокерів), затверджена наказом МВС України № 101 від 13.02.1998 року. Відповідно до її положень встановлено, що під час застосування електрошочокерів категорично забороняється: – використання в районі голови, шиї та статевих органів; – перевищувати допустимий час впливу електророзряду на правопорушника, встановлений щодо експлуатації на кожний тип електрошочокера; – використовувати електрошочокери, що мають зовнішні пошкодження та несправні запобіжну чи пускову кнопку; – користуватися електрошочокером у приміщеннях, де є легкозаймисті або вибухонебезпечні речовини. У тому числі, забороняється застосовувати електрошочокери особам, які не пройшли навчання та не склали заліки по застосуванню спецзасобів.

Тобто пунктом 4 вказаної Інструкції встановлена імперативна заборона застосування працівниками органів поліції електрошочокерів у районі голови, шиї та статевих органів, що не узгоджується з представленими пропозиціями до пункту 7 частини четвертої статті 45 Закону України «Про Національну поліцію України», оскільки це питання вже нормативно врегульовано.

На підставі аналізу представленого законопроекту цілком слушними є законодавчі ініціативи щодо доцільності розширення переліку підстав та передумов для застосування електрошочокерів поліцейськими під час затримання правопорушників, зокрема тих, які підозрюються в учиненні кримінального правопорушення та чинять опір або фізичну протидію поліцейському чи намагаються втекти, у тому числі й з під варті.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

* Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.